

مقایسه تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در افراد مصرف کننده اوپیوم و همتایان سالم

وحید نجاتی^۱، اسماعیل شیری^۲، فهیمه دوست محمدی^۳، بهاره بروزگر^۴، زهرا محمدی فرد^۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۱/۱۶

چکیده

هدف: تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز را می‌توان یکی از اساسی‌ترین مکانیزم‌های زیربنایی رفتارهای تکانشی و اعتیاد دانست. هدف این مطالعه مقایسه تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در افراد مصرف کننده اوپیوم و همتایان سالم بود. **روش:** در این پژوهش مقطعی علی-مقایسه‌ای، ۵۰ مصرف کننده اوپیوم و ۵۰ غیر مصرف کننده که از نظر سن و جنس با گروه مصرف کننده همتا شده بودند، شرکت داده شدند. آزمون عصب‌شناختی خطرپذیری بادکنکی برای سنجش تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز استفاده شد. **یافته‌ها:** بین دو گروه افراد مصرف کننده و غیر مصرف کننده از نظر میانگین دفعات باد شدن بادکنک‌هایی که ترکیده‌اند، میانگین تعداد دفعات باد شدن کل بادکنک‌ها و حداقل دفعات باد کردن یک بادکنک تفاوت معناداری به دست آمد. **نتیجه‌گیری:** افراد مصرف کننده اوپیوم نسبت به افراد سالم از تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز بیشتری برخوردارند.

کلید واژه‌ها: تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز، تکانشگری، افراد مصرف کننده مواد افیونی

مقدمه

اختلال وابستگی به مواد، مجموعه علائم شناختی، رفتاری و روان‌شناختی است که الگویی از تکرار و بروز عوارض تحمل^۱، ترک^۲ و اعمال اجباری^۳ را به همراه دارد (انجمان روانپژوهشکی آمریکا^۴، ۲۰۰۱). در واقع، اعتیاد به مواد افیونی را می‌توان یک آسیب مغزی دانست (پولویرنتی و دیانا^۵، ۲۰۰۱؛ میلس، اسپیگا و دیانا^۶، ۲۰۰۵) که همراه با نقصان‌شناختی^۷ است. یکی از نقصان‌شناختی مهم دخیل در اعتیاد را می‌توان نقص در فرایندهای تصمیم‌گیری بویژه تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در افراد مصرف‌کننده مواد دانست. بخشی از قشر پیش‌پیشانی^۸ (برای مثال قشر اوریتوفرونتال^۹) در فرایند اعتیاد به مواد مخدر از طریق کاهش بازداری رفتارهای تکانشی نقش دارد (کرینگلباخ و رولز^{۱۰}، ۲۰۰۴). از سوی دیگر، مطالعات تصویر برداری عصبی نشان داده است که افراد مصرف‌کننده مواد نسبت به افراد بزرگسال سالم در طول آزمون عصب‌شناختی خطرپذیری مانند قمار، میزان متابولیسم بالاتری در نواحی مغزی گیجگاهی و پیشانی (شامل قشر اوریتوفرونتال) داشته‌اند (ارنست^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۲؛ لوندون^{۱۲}، ارنست، گرن特، بونسونو وینستین^{۱۳}، ۲۰۰۰). تمام این یافته‌ها حاکی از نقش اساسی کارکرد قشر اوریتوفرونتال در فرایند تصمیم‌گیری است (فوکی، مورای فوکویاما، هایاشیو هاناکاوا^{۱۴}، ۲۰۰۵). آزمون خطرپذیری بادکنکی^{۱۵} (الجوئز^{۱۶} و همکاران، ۲۰۰۲) و آزمون قمار^{۱۷} (بچارا، داماسیو، داماسیو و آندرسون^{۱۸}، ۱۹۹۴) از جمله ابزارهای عصب‌شناختی است که برای بررسی تصمیم‌گیری پر خطر طراحی شده است. مطالعات انجام شده با استفاده از آزمون عصب‌شناختی خطرپذیری بادکنکی حاکی از رابطه افزایش نمرات افراد در این آزمون با مصرف الکل، سیگار، قمار بازی، دزدی، پرخاشگری و رفتارهای جنسی

۱۶۰
160

۱۳۹۲ شماره ۵۶
سال هفدهم، شماره ۲۶، Vol. 7، No. 26, Summer 2013

1. tolerance	2. withdrawal	3. compulsive behaviors
4. American Psychiatric Association		5. Pulvirenti & Diana
6. Melis, Spig & Diana	7. dysfunction cognitive	8. prefrontal cortex
9. orbitofrontal cortex	10. Kringelbach & Rolls	11. Ernst
12. London	13. Grant, Bonson & Weinstein	15. Ballon Analogue Risk Task
14. Fukui, Murai, Fukuyama, Hayashi & Hanakawa	17. Gambling task	
16. Lejuez		
18. Bechara, Damasio, Damasio & Anderson		

حفظ نشده (آکلین^۱، لجوئز، زولفسکی، کاهلر و گوادز^۲، ۲۰۰۵؛ لسوجز و همکاران، ۲۰۰۳؛ لسوجز، سیمونز^۳، آکلین، داوقتر و دویر^۴، ۲۰۰۴) است. همچنین، این آزمون همبستگی بالایی با تکانشگری، هیجان طلبی^۵ و خطر پذیری دارد (بیگلر^۶، ۲۰۰۱؛ میتچل، کولدگ، لئوناردو بلایر^۷، ۲۰۰۲؛ زاکرمن^۸، ۲۰۰۲).

نتایج مطالعات نشان داده‌اند که سوءصرف کنندگان مواد نسبت به پیامدهای منفی فعالیت‌های خود کمتر حساس هستند (بچارا، دولان و هیندنس^۹، ۲۰۰۲) و توانایی کمتری در استفاده از بازخورد منفی^{۱۰} رفتارهای خود برای راهنمایی و سازگاری رفتار آینده خود دارند (بچارا و همکاران، ۲۰۰۲). با توجه به این یافته‌ها می‌توان بیان کرد که افراد معتاد در سیستم پردازش بازخورد خود نقص دارند (کاماریجان^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۰). از سوی دیگر، نتایج مطالعات در مورد بیماران آسیب مغزی ناحیه میانی تحتانی قشر پیش‌پیشانی^{۱۲} حاکی از قضاوت ضعیف این افراد در تصمیم‌گیری‌های شخصی، شغلی و عملکرد کلی به شیوه بی‌مسئولیتی^{۱۳} است. در حالی که این افراد در آزمون‌های هوشی، حافظه و دیگر کارکردهای شناختی عملکرد طبیعی دارند (بچارا و همکاران، ۱۹۹۴؛ بچارا، داما‌سیو، ترانل^{۱۴} و آندرسون، ۱۹۹۸؛ داما‌سیو، ترانل و داما‌سیو، ۱۹۹۰). بعضی از افراد وابسته به مواد افیونی رفتارهای مشابهی مانند افراد با آسیب ناحیه میانی تحتانی قشر پیش‌پیشانی در زندگی واقعی از خود نشان می‌دهند. به این معنا که آن‌ها انتخاب‌هایی که سود فوری در بر دارند، انتخاب می‌کنند، حتی اگر این انتخاب‌ها با پیامدهای منفی در آینده (برای مثال از دست دادن شغل، منزل، خانواده و دوستان) همراه باشد. اختلال در تصمیم‌گیری (بویژه تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز) را می‌توان یکی از اساسی‌ترین مکانیزم‌های زیربنایی رفتارهای وسوسی، تکانشگری^{۱۵} و اعتیاد دانست. پس با توجه به این مسائل اختلال در فرایند تصمیم‌گیری می‌تواند هسته اصلی سوءصرف مواد باشد و تکالیف عصب شناختی امکان مطالعه نقصان‌شناختی در اعتیاد را فراهم آورده و زمینه‌ای مناسب برای پیشرفت در درک

1. Aklin

2. Zvolensky, Kahler & Gwadz

3. Simmons

4. Daughters & Dvir

5. sensation seeking

6. Bigler

7. Mitchell, Colledge, Leonard & Blair

8. Zuckerman

9. Bechara, Dolan & Hindes

10. negative feedback

11. Kamarajan

12. Ventromedial prefrontal cortex

13. Irresponsible

14. Tranel

15. compulsive

بهتر مکانیزم‌های در گیر در اعتیاد فراهم می‌آورد. هدف اصلی این مطالعه مقایسه فرایند تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در بین افراد مصرف‌کننده اپیوم و همتایان سالم بود.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

در این تحقیق علی - مقایسه‌ای جامعه آماری عبارت است از تمامی افراد وابسته به مواد افیونی شهر تهران که در زمستان ۱۳۸۹ عضو انجمن کنگره ۶۰ تهران بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۵۰ نفر افراد مصرف‌کننده اوپیوم از میان مراجعه کنندگان به انجمن کنگره ۶۰ تهران انتخاب شدند. لازم بهذکر است با استفاده از پرسشنامه سلامت عمومی و بررسی تاریخچه افراد در صورتی که افراد مصرف‌کننده دارای بیماری‌های طبی یا روانپزشکی یا سابقه مصرف هم‌مان انواع مواد روان‌گردن دیگر به جز اوپیوم بودند یا عدم توانایی تکمیل پرسشنامه داشتند از مطالعه خارج شدند. پس از انتخاب نمونه افراد مصرف‌کننده، ۵۰ نفر از افراد سالم که از نظر سن، جنس با گروه نمونه اعتیاد همتا شده بودند، به عنوان گروه مقایسه انتخاب شد.

۱۶۲

162

ابزار

آزمون خطرپذیری باد کنکی^۱: این آزمون اولین بار در سال ۲۰۰۲ میلادی به وسیله لجوئر و همکاران در گروه روان‌شناسی دانشگاه مریلند ایالات متحده معرفی شد. این آزمون کامپیوتری امکان بررسی میزان خطرپذیری فرد را در شرایط واقعی بررسی می‌کند و میزان کارکرد^۲ یا کژکنشی^۳ راهبرد مخاطره جویانه وی را می‌سنجد. آزمون طوری طراحی شده است که در جرات اولیه خطرپذیری آزمودنی، سودبخشی همراه با پاداش و خطرپذیری کنترل نشده وی با ضرر (سود و زیان به صورت پاداش یا جریمه مالی فرضی) همراه باشد.

۱۳۹۲ شماره ۵۶
تیستن Vol. 7, No. 26, Summer 2013
سال هفتم

روش اجرا

پس از انتخاب نمونه‌ها و تکمیل پرسشنامه اطلاعات جمعیت شناختی توسط آزمودنی‌ها، آزمون خطرپذیری باد کنکی بر روی شرکت کنندگان اجرا شد. زمان انجام آزمون حدود

۱۰ دقیقه بود. در این آزمون روی صفحه نمایش رایانه تصویر یک بادکنک ظاهر می‌شد که فرد با فشار دادن تکمه زیر آن می‌توانست آن را باد کند. در صفحه نمایش دو جعبه یکی به عنوان صندوق موقع و دیگری به عنوان صندوق دائم وجود داشت که موجودی هر صندوق روی آن نمایش داده می‌شد. با هر بار باد شدن بادکنک مقداری پول (در اینجا ۵۰ تومان)، به صندوق موقع فرد ریخته می‌شد. فرد می‌توانست به جای باد کردن بیشتر بادکنک روی کلید «جمع آوری پول» فشار دهد که در این صورت بادکنک جدیدی جایگزین می‌شد و مقدار پولی که از باد کردن بادکنک به دست آمده بود به صندوق دائم می‌رفت (تعداد کل بادکنک‌ها محدود و ۳۰ عدد بود). با هر بار باد کردن بادکنک پول صندوق موقع افزایش می‌یافتد، ولی اگر بادکنک می‌ترکید پول صندوق موقع از دست می‌رفت. در اینجا فرد با باد کردن بادکنک هر چند مبلغی را به صندوق موقع اضافه می‌کرد، ولی کل پول صندوق موقع را به خطر می‌انداخت. بادکنک‌ها در نقطهٔ غیرمشخصی می‌ترکیدند و این موضوع تصمیم‌گیری پرخطر و یا تصمیم‌گیری در شرایط عدم قطعیت را امکان‌پذیر می‌کرد. افراد با تصمیم‌گیری پرخطر تمایل دارند با نادیده گرفتن خطر ترکیدن بادکنک هر بادکنک را به میزان بیشتری باد کنند تا پول بیشتری از آن به دست آورند. در این آزمون مقادیر زیر به عنوان نمرات آزمون در نظر گرفته شدند.

نمره تنظیم شده^۱ که معادل میانگین دفعات پمپ شدن بادکنک‌هایی است که نترکیده‌اند. این متغیر، نمره اصلی آزمون و شاخص خطرپذیری آزمودنی است و نمره تنظیم نشده^۲، که معادل میانگین دفعات پمپ شدن کل بادکنک‌ها است. تعداد دفعات ترکیدن بادکنک‌ها و حداکثر و حداقل تعداد دفعات باد کردن یک بادکنک.

یافته‌ها

مطالعه حاضر در دو گروه ۵۰ نفره متشكل از مصرف کنندگان مواد مخدر و ۵۰ نفر همتایان افراد سالم انجام شد. آزمودنی‌ها همگی مرد و با میانگین سنی ۳۴/۴۰ برای گروه سالم و ۳۴/۵۲ برای گروه مصرف کننده بودند.

جدول ۱: نتایج آزمون t برای مقایسه خطرپذیری افراد مصرف کننده مواد اوپیوم و همتایان سالم

متغیرها	گروه مصرف کننده	گروه سالم	میانگین (انحراف معیار)	آماره تی	معناداری
دفعات باد کردن بادکنک‌های ترکیده	(۱۰/۶۳) ۳۹/۴۸	(۷/۵۷) ۲۱/۲۹	۹/۳۵	۰/۰۲۱	
دفعات باد کردن کل بادکنک‌ها	(۸/۸۳) ۳۶/۱۸	(۷/۴۸) ۱۴/۷۲	۱۱/۱۱	۰/۰۴۵	
تعداد دفعات ذخیره پول بادکنک‌ها	(۹۱۰/۶/۱۶) ۳۸۷۲۰۰	(۹۸۸۳/۹۴) ۱۷۴۲۱/۴۳	۱۰/۹۷	۰/۰۴۱	
حداکثر دفعات باد کردن یک بادکنک	(۲۱/۵۱) ۷۵/۱۴	(۱۸/۷۹) ۲۸/۷۶	۱۱/۴۱	۰/۰۲۲	
حداقل دفعات باد کردن یک بادکنک	(۴/۰۳) ۱/۹۶	(۱/۳۲) ۰/۹۲	۱/۷۲	۰/۰۰۱	

با توجه به جدول فوق، بین دو گروه افراد سالم و مصرف کننده مواد اوپیوم از نظر میانگین دفعات باد شدن بادکنک‌هایی که ترکیده‌اند، میانگین تعداد دفعات بادشدن کل بادکنک‌ها و حداقل دفعات باد کردن یک بادکنک تفاوت معناداری وجود دارد. به این معنا که افراد مصرف کننده مواد نسبت به افراد سالم از تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز بیشتری برخوردارند.

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه با هدف بررسی مقایسه‌ای فرایند تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در بین افراد مصرف کننده اوپیوم و همتایان غیر مصرف کننده انجام گرفت. نتایج مطالعه نشان داد که رفتار افراد مصرف کننده مواد در مقایسه با گروه سالم خطرپذیرتر است. به این معنا که افراد مصرف کننده اپیوم در ارزیابی سود و زیان دچار عدم تعادل بوده و بیشتر تمایل به رفتارهای مخاطره جویانه یا به عبارتی خطرپذیری دارند. این یافته همسو با نتایج مطالعات قبلی چون بارتزوکیس^۱ و همکاران (۲۰۰۰)، بچارا و همکاران (۲۰۰۱)، مازاس، فین و استینمنتز^۲ (۲۰۰۰)، اسچیلت، گوردریان، کویتر، برینک و سچما^۳ (۲۰۰۹)، بچارا و داما سیو (۲۰۰۲) و بولا^۴ و همکاران (۲۰۰۳) است. اختلال در تصمیم‌گیری را می‌توان یکی از اساسی‌ترین مکانیزم‌های زیربنایی رفتارهای تکانشی و اعتیاد دانست. بیماران دچار اعتیاد، با وجود آگاهی از عواقب بلندمدت استفاده از مواد مخدر، پاداش کوتاه مدت آن را انتخاب می‌کنند. عملکرد مخاطره‌آمیزتر افراد مصرف کننده مواد در این مطالعه همچنین همسو با مطالعاتی است که تخریب عملکرد سوء مصرف کنندگان مواد افیونی و محرک

۱۶۴
164

۱۳۹۲ شماره ۲۶، نیسان ۱۳۹۲
Vol. 7, No. 26, Summer 2013

1. Bartzokis

3. Schilt, Goudriaan, Koeter, Van den brink & Schmand

2. Mazas, Finn & Steinmetz

4. Bolla

در دیگر تکالیف تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز مانند آزمون شرط‌بندی^۱ را نشان داده‌اند (روگرز^۲ و همکاران، ۱۹۹۹). همچنین، نتایج بعضی از مطالعات نشان داده‌اند که عملکرد افراد مصرف کننده مواد افیونی در آزمون‌های تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز، شبیه عملکرد بیماران دچار آسیب ناحیه قشر پیش‌پیشانی است (بچارا، دولان، هیندس^۳، آندرسون، ناثان^۴؛ گرانت، کونتوریگی^۵ و لوندن، ۲۰۰۰) این یافته‌ها از این عقیده که افراد مصرف کننده مواد ممکن است نقصان‌کار کرده در ناحیه میانی تحتانی قشر پیش‌پیشانی داشته باشند، حمایت می‌کنند؛ چرا که از سوی دیگر نتایج مطالعات تصویربرداری عصبی کار کرده نشان داده‌اند که سوء‌صرف کنندگان کوکائین (لوندن و همکاران، ۲۰۰۰؛ ولکو و فولور^۶، ۲۰۰۰) و الکل (ولکو و فولور، ۲۰۰۰) فعالیت ناهنجاری در ناحیه مغزی قشر پیش‌پیشانی دارند، اما باید توجه کرد که ناهنجاری ناحیه مغزی قشر پیش‌پیشانی به تنها ی دلیل سوء‌صرف مواد نمی‌شود و این آسیب یک ویژگی فوتایپ^۷ از افرادی را که مستعد اعتیاد به مواد افیونی هستند، ارایه می‌دهد. افراد با کار کرد ناهنجار در مکانیزم‌های مغزی اساسی در فرایندهایی چون تصمیم‌گیری، بازداری پاسخ و کنترل رفتار بسیار مستعد دنبال کردن فعالیت‌های دارای پاداش کوتاه‌مدت هستند حتی اگر این فعالیت‌ها منجر به پیامدهای زیان‌آور در بلند مدت شود. در واقع، می‌توان بیان کرد که ناهنجاری قشر پیش‌پیشانی می‌تواند زیربنای اختلال در تصمیم‌گیری حداقل در زیرگروهی از افراد وابسته به مواد افیونی (بچارا و همکاران، ۱۹۹۹؛ گرانت و همکاران، ۱۹۹۷) را تبیین کند. با توجه به این مسایل می‌توان بیان کرد که تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز بالا جزء عوامل مهمی است که احتمال دارد به استفاده از مواد مخدر منجر شود (بچارا و داماسیو، ۲۰۰۲؛ بولا و همکاران، ۲۰۰۳).

در نهایت، می‌توان بیان داشت که خصوصیت رفتاری افراد مصرف کننده اپیوم، عدم حساسیت نسبت به پیامدهای آینده و توجه به پاداش آنی است. توجه به این مساله در فرایند درمان این افراد، می‌تواند تاثیرات درمانی مثبتی به همراه داشته باشد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم ارزیابی سایر کارکردهای شناختی موثر در

1. betting task
5. Contoreggi

2. Rogers
6. Volkow & Fowler

3. Hindes
7. Phenotype
4. Nathan

تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز اشاره کرد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات بعدی همبسته‌های شناختی تصمیم‌گیری مخاطره‌آمیز در افراد مصرف‌کننده اپیوم مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*, (4th ed., text revision). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Aklin, W. M., Lejuez, C. W., Zvolensky, M. J., Kahler, C. W., & Gwadz, M. (2005). Evaluation of behavioral measures of risk taking propensity with inner city adolescents. *Behaviour Research and Therapy*, 43(2), 215–228.
- Bartzokis, G., Lu, PH., Beckson, M., Rapoport, R., Grant, S., Wiseman, E. J., & London, E. D. (2000). Abstinence from cocaine reduces high-risk responses on a gambling task. *Neuropsychopharmacology*, 22, 102–3.
- Bechara, A., Damasio, A.R., Damasio, H., & Anderson, S.W. (1994). Insensitivity to future consequences following damage to human prefrontal cortex. *Cognition*, 50, 7-15.
- Bechara, A., & Damasio, H. (2002). Decision-making and addiction (part I): impaired activation of somatic states in substance dependent individuals when pondering decisions with negative future consequences. *Neuropsychologia*, 40, 1675–1689.
- Bechara, A., Damasio, H., Tranel, D., & Anderson, S. W. (1998). Dissociation of working memory from decision making within the human prefrontal cortex. *Journal of Neuroscience*, 18, 428-37.
- Bechara, A., Dolan, S., Denburg, N., Hindes, A., Anderson, S.W., & Nathan, P.E. (2001). Decision-making deficits, linked to a dysfunctional ventromedial prefrontal cortex, revealed in alcohol and stimulant abusers. *Neuropsychologia*, 39, 376–89.
- Bechara, A., Dolan, S., & Hindes, A. (2002). Decision-making and addiction (part II): myopia for the future or hypersensitivity to reward? *Neuropsychologia*, 40(10), 1690–1705.
- Bechara, A., Dolan, S., Hindes, A., Anderson, S.W., & Nathan, P. (1999). Decision making deficits, linked to a dysfunctional orbitofrontal cortex, revealed in alcohol and stimulant abusers. *Society for Neuroscience Abstracts*, 25, 2094.
- Bigler, E. D. (2001). Frontal lobe pathology and antisocial personality disorder. *Archives of General Psychiatry*, 58, 609-611.
- Blair, R. J. R., Colledge, E., & Mitchell, D. G.V. (2001). Somatic markers and response reversal: Is there orbitofrontal cortex dysfunction in boys with psychopathic tendencies? *Journal of Abnormal Child Psychology*, 29, 499-511.
- Bolla, K.I., Eldreth, D.A., London, E.D., Kiehl, K.A., Mouratidis, M., Contoreggi, C., Matochik, J.A., Kurian, V., Cadet, J.L., Kimes, A.S., Funderburk, F.R., & Ernst, M. (2003). Orbitofrontal cortex dysfunction in abstinent cocaine abusers performing a decision-making task. *Neuroimage*, 19, 1085–1094.
- Damasio, A.R., Tranel, D., & Damasio, H. (1990). Individuals with socio-pathic behavior caused by frontal damage fail to respond auto-nomically to social stimuli. *Brain Research*, 41, 81-94.

۱۶۶
۱۶۶

۱۳۹۲، شماره ۵۶، تابستان
سال هفدهم، Vol. 7, No. 26, Summer 2013

- Ernst, M., Bolla, K., Mouratidis, M., Contoreggi, C., Matochik, J.A., Kurian, V., Cadet, J.L., Kimes, A.S., & London, E.D. (2002). Decision-making in a risk-taking task: a PET study. *Neuropsychopharmacology*, 26(5), 682–691.
- Fukui, H., Murai, T., Fukuyama, H., Hayashi, T., & Hanakawa, T. (2005). Functional activity related to risk anticipation during performance of the Iowa gambling task. *NeuroImage*, 24, 253–259.
- Grant, S., Contoreggi, C., & London, E.D. (1997). Drug abusers show impaired performance on a test of orbitofrontal function. *Society for Neuroscience Abstracts*, 23, 1943.
- Grant, S., Contoreggi, C., & London, E.D. (2000). Drug abusers show impaired performance in a laboratory test of decision-making. *Neuropsychologia*, 38, 1180–1187.
- Kamarajan, C., Rangaswamy, M., Tang, Y., Chorlian, D.B., Pandey, A.K., Roopesh, B.N., & et al. (2010). Dysfunctional reward processing in male alcoholics: an ERP study during a gambling task. *Journal of Psychiatric Research*, 44(9), 576–590.
- Kringelbach, M.L., & Rolls, E.T. (2004). The functional neuroanatomy of the human orbitofrontal cortex: evidence from neuroimaging and neuropsychology. *Progress in Neurobiology*, 72(5), 341–372.
- Lejuez, C. W., Aklin, W. M., Jones, H. A., Richards, J. B., Strong, D. R., Kahler, C. W., & Read, J. P. (2003). The Balloon Analogue Risk Task (BART) differentiates smokers from nonsmokers. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, 11(1), 26–33.
- Lejuez, C. W., Read, J. P., Kahler, C. W., Richards, J. B., Ramsey, S. E., Stuart, G. L., Strong, D. R., & Brown, R. L. (2002). Evaluation of a behavioral measure of risk taking: The Balloon Analogue Risk Task (BART). *Journal of Experimental Psychology: Applied*, 8(2), 75–84.
- Lejuez, C. W., Simmons, B., Aklin, W. M., Daughters, S. B., & Dvir, S. (2004). Risk-taking propensity and risky sexual behavior of individuals in residential substance use treatment. *Addictive Behaviors*, 29(8), 1643–1647.
- London, ED., Ernst, M., Grant, S., Bonson, K., & Weinstein, A. (2000). Orbitofrontal cortex and human drug abuse: functional imaging. *Cerebral Cortex*, 10, 334–42.
- Mazas, C.A., Finn, P.R., & Steinmetz, J.E. (2000). Decision making biases, antisocial personality, and early-onset alcoholism. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 24, 1036–1040.
- Melis, M., Spiga, S., & Diana, M. (2005). The dopamine hypothesis of drug addiction: hypodopaminergic state. *International Review of Neurobiology*, 63, 101–154.
- Mitchell, D. G. V., Colledge, E., Leonard, A., & Blair, R. J. R. (2002). Risky decisions and response reversal: Is there evidence of orbitofrontal cortex dysfunction in psychopathic individuals? *Neuropsychologia*, 40, 2013–2022.
- Petry, N.M., Bickel, W.K., & Arnett, M. (1998). Shortened time horizons and insensitivity to future consequences in heroin addicts. *Addiction*, 93, 729–38.
- Pulvirenti, L., & Diana, M. (2001). Drug dependence as a disorder of neural plasticity: focus on dopamine and glutamate. *Review of Neuroscience*, 12(2), 141–158.

- Rogers, R.D., Everitt, B.J., Baldacchino, A., Blackshaw, A.J., Swainson, R., Wynne K., & et al. (1999). Dissociable deficits in the decision-making cognition of chronic amphetamine abusers, opiate abusers, patients with focal damage to prefrontal cortex, and tryptophan-depleted normal volunteers: evidence for monoaminergic mechanisms. *Neuropsychopharmacology*, 20, 322–39.
- Schiltz, T., Goudriaan, A. E., Koeter, M. W., Van den brink, W & Schmand, B. (2009). Decision making as a predictor of first ecstasy use: a prospective study. *Psychopharmacology*, 203, 519-529.
- Volkow, N.D., & Fowler, J.S. (2000). Addiction, a disease of compulsion and drive: involvement of the orbitofrontal cortex. *Cerebral Cortex*; 10,318–25.
- Zuckerman, M. (2002). *Genetics of sensation seeking*. In J. Benjamin & R. P. Ebstein (Eds.), Molecular genetics and human personality (pp. 193-210). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی

۱۶۸
168

سال هفدهم، شماره ۲۶، تابستان ۱۳۹۲
Vol. 7, No. 26, Summer 2013